

KAMU - ÖZEL SEKTÖR ORTAKLIĞI YEREL YÖNETİMLER

Av.M.Lale GÖĞÜŞ

Kamu-Özel Sektör Ortaklığı (PPP)

Bir hizmetin sağlanması veya alt-yapının inşa edilmesi, renovasyonu, yönetimi, bakım-onarımını veya yenilenmesini temin amacıyla iş dünyası ile kamu kurumları arasında işbirliği formudur.

Kentleşme

Türkiye'de kentleşme oranı : %67,3 (2003)

Mega Kentler : 23

Kentlerde yaşayan toplam nüfus :

1960	1.000.000.000
1985	2.000.000.000
2030	5.000.000.000

KÖO Nedenleri

Verimliliğin artmasından yararlanma

Daha kısa uygulama süresi

Büyük buluşlar

Hizmetin dağıtımın iyileştirilmesi

Projeye finans sağlanabilmesi

KÖO Özellikleri

Uzun süreli ilişki

Finans sağlama yöntemi

Ekonomik işletmecinin projeye katılımı (Tasarım, finansman, uygulama ve işletme)

Riskin kamu ve özel sektör ortakları arasında dağılımı

KÖO Avantajları

Özel sektörün tecrübesinden ve verimliliğın artmasından yararlanma

Daha kısa uygulama süresi

Büyük buluşlar

Hizmetin dağıtımın iyileştirilmesi

Projeye finans sağlanabilmesi

Paranın değerinin sağlanması

KÖO Paydaşları

KÖO Temel Prensipleri

Ayırım Gözetmeme

Eşit muamele

Saydamlık

Oransallık

Karşılıklı Tanıma

		ÖZELLİKLER														FAALİYET ALANLARI																	
		işletme	bakım-onarım	tasarım	inşa etme	özel sektör ortak finansmanı	kamu ortak finansmanı	özel sektör ortak finansmanı	kamu ortak mülkiyeti	genişleme	renovasyon	modernizasyon	kamu ortak için leasing	özel sektör ortak için leasing	özel sektör ortak için leasing	mülkiyet/hakkın devri	kallıcı	geçici	yol	su sistemleri	kanalizasyon	su arıtma sistemi	atık su arıtma sistemi	kati atık arıtma tesisi	dinlenme tesisi	inşaat	araç filoları	bilgisayar ekipmanı	park yeri tesisleri	hava alanı	enerji sağlama tesisleri	altyapı tesisleri/hizmetleri	
1	OM	1	2																X	X	X	X	X	X	X	X							İşlet - Bak Onar
2	DB	4		1	2			3											X	X	X	X	X	X	X								Tasarla - Yap
3	TO	4		2	3		1	5														X	X									X	Anahtar Teslimi İşlet
4	WAA	3			2	1			2										X	X	X	X	X		X								Ek Tesis Yap-Ek Tesis İşlet
5	LP			2	3	1		4				5										X	X	X		X	X						Kirala - Satın Al
6	TP	4						1	3										4	X	X	X	X	X		X	X		X	X		X	Geçici Özelleş
7	LDO / BDO	3				2				2	2		1		1				3	X	X	X	X	X		X	X			X	X	X	Kirala-Geliştir-İşlet Satın Al-Geliştir-İşlet
8	BTO				2	1		3					5		4				5*	X	X	X	X	X		X	X		X	X		X	Yap-Devret-İşlet
9	BOOT	3	4		2	1													3		X		X	X	X	X		X	X			X	Yap-Sahip Ol-İşlet-Devret
10	BOOT	4			4	3			1						2				2														Yap-Sahip Ol-İşlet-Devret
11	BO-TR																														X		Yap-İşlet-TR
12	BOT-TR	5	6	2	3	1								4	7			1/5**	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	Yap-İşlet-Devret-TR

		operation	maintenance	design	build	financing by private partner	financing by government	private partner ownership	public partner ownership	expansion	renovation	modernization	leasing to public partner	leasing to private partner	buying by private partner	transferring ownership / right permanently	temporarily	roads	water systems	sewer systems	water treatment plant	waste-water treatment plant	solid-waste treatment plant	recreation treatment facilities	building	vehicle fleets	computer equipment	parking facilities	airports	energy providing facilities	infrastructure facilities/services	
1	OM	1	2														X	X	X	X	X	X	X								Operations-Maintenance	
2	DB	4		1	2			3									X	X	X	X	X		X	X							Design-Build	
3	TO	4		2	3		1	5								4				X	X		X	X						X	Turnkey Operation	
4	WAA	3			2	1			2							3	X	X	X	X	X		X								Wrap Around Addition	
5	LP			2	3	1		4				5				5				X	X	X		X	X	X					Lease-Purchase	
6	TP	4						1	3						2	4	X	X	X	X	X		X	X			X	X		X	Temporary Privatization	
7	LDO / BDO	3				2			2		2		1	1		3	X	X	X	X	X		X	X			X	X		X	Lease-Develop-Operate	
8	BTO				2	1		3					5		4	5*	X	X	X	X	X		X	X			X	X		X	Buy-Develop-Operate	
9	BOO-T	3	4		2	1										3		X		X	X	X	X	X			X	X		X	Build-Transfer-Operate	
10	BOO-T	4			4	3		1							2	2															Build-Own-Operate	
11	BO-TR																											X			Build-Operate-TR	
12	BOT-TR	5	6	2	3	1							4	7	1/5**	X	X	X	X	X	X		X			X	X	X	X		X	Build-Operate-Transfer-TR

KÖO Dezavantajları

Kamusal ortağın kontrolü kaybetmesi

Maliyetin artması

Politik riskler

Yüksek sorumluluk

Güvenilemeyecek hizmet

Rekabetin kısıtlanması

Prosesin seçiminde yanlılık

İstihdam problemleri

Uluslararası KÖO uygulamalarının bazı sonuçları

- Özel sektörün işletmesi sonucunda, kullanıcıların ödemesiyle projenin finanse edilmesi durumunda, İdarede hiçbir bütçe açığı gelişmeyecektir.
- Hizmetin türüne göre kamu sektörünün temel hizmetleri sağlaması buna karşılık özel sektörün tamamlayıcı veya destek hizmetleri vermesi mümkündür.
- İdare kullanıcıların durumuna bağlı olarak düzenli ödemeler yapabilir. Bu durumda eğer özel sektör işletmeci riskin çoğunu üstlenirse başlangıçtan itibaren İdare için bütçe açığı oluşmayacak ve İdarenin ödemelerine paralel olarak risk projenin tüm yaşamına yayılacaktır.

Riskin Geçiři

İnşa eden ve işleten **özel sektör** aşağıdaki durumlarda riski üstlenmiş olur :

- Varlıkların bakımı ve sigortasını üstleniyorsa
- Sözleşme erken sona erdiğinde finansmanın geri ödenmesini üstleniyorsa
- Tasarım, inşaat, bakım ve işletme gibi anahtar konularda karar vermek üzere geniş hakka sahip oluyorsa
- Talebin seviyesine göre risk üstleniyorsa (az veya çok gelir elde etme..)
- Gelirin önemli kısmını idareden çok üçüncü kişilerden elde ediyorsa
- Hizmetin yetersizliğı veya kullanıcıların yetersiz kullanımı durumunda daha az gelir elde ediyorsa
- Maliyetin artışı karşısında İdarenin ödemelerinde bir artış olmuyorsa

Riskin Türleri

İnşaat Riski

İdarenin, varlıkların veya alt-yapının etkin şartlarını dikkate almadan özel sektöre düzenli ödemelerini yapması(veya yapmaması)

Kullanılabilirlik Riski

Alt-yapının etkin kullanılabilirliğini dikkate almadan İdarenin özel sektöre düzenli ödemeleri yapması (veya yapmaması)

Talep Riski

Son kullanıcının talebinden bağımsız olarak, sağladığı hizmetler için özel sektöre aynı ödemeyi yapması(veya yapmaması)

**Yasal
Düzenlemeler**

Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi,
İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun
No : 3096 Tarih : 04/12/1984

Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli
Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun
No : 3996 Tarih : 08/06/1994

Yasal Düzenlemeler

Karayolları Genel Müdürlüğü Dışındaki Kuruluşların Erişme Kontrollü Karayolu(Otoyol) Yapımı, Bakımı ve işletilmesi ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun

No : 3465

Tarih : 28/05/1988

Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun

No : 4823

Tarih : 16/07/1997

Yasal Düzenlemeler (Belediyeler)

Büyükşehir Belediyesi Kanunu
No : 5216

Tarihi: 10/07/2004

MADDE 10.- Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyeleri; görevli oldukları konularda bu Kanunla birlikte Belediye Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri ile ilgisine göre belediyelere tanınan yetki, imtiyaz ve muafiyetlere sahiptir.

Yasal Düzenlemeler (Belediyeler)

Belediye Kanunu

No : 5393

Tarih : 03/07/2005

Madde 15: Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

Yasal Düzenlemeler (Belediyeler)

Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

MADDE 67. - Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

Teşekkürler....